

Gábor Pusztai

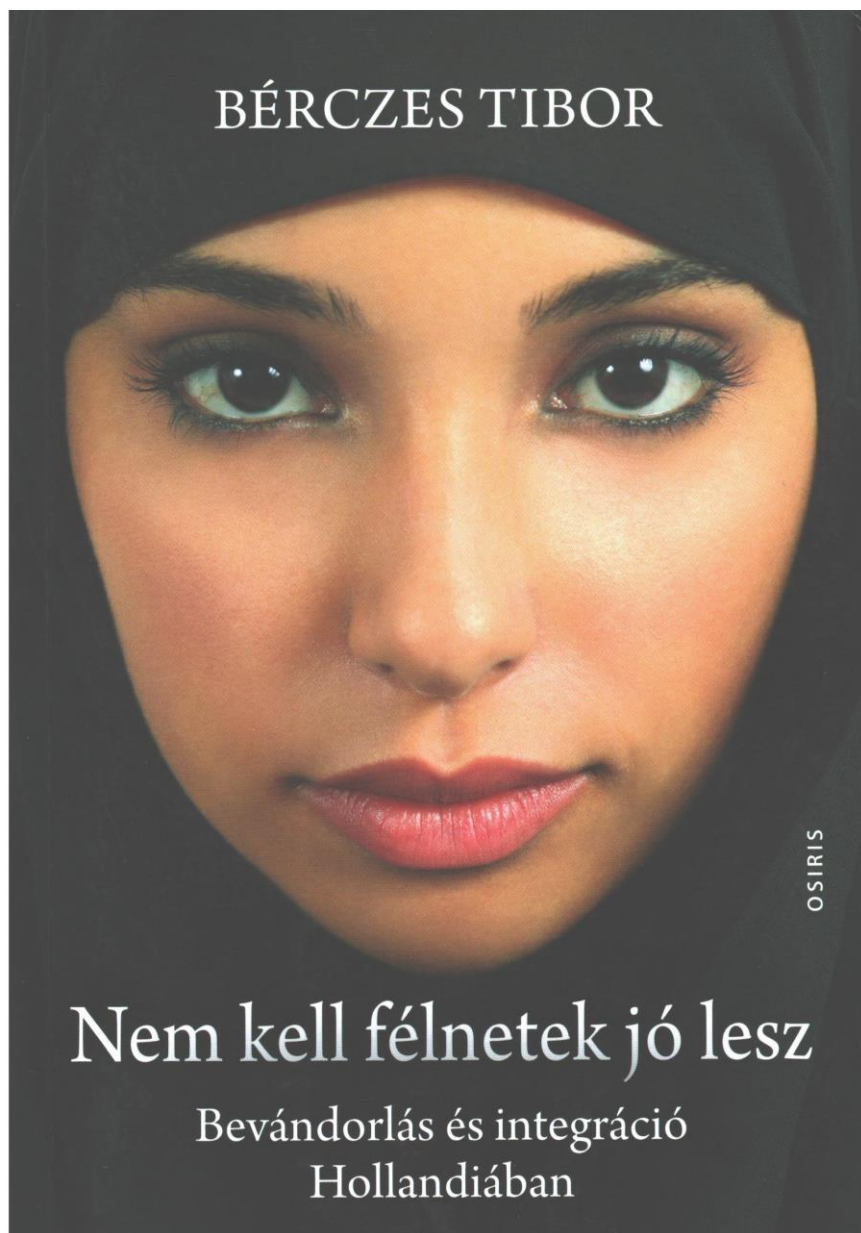
Je hoeft niet bang te zijn

Tibor Bérczes: *Nem kell félnetek jó lesz. Bevándorlás és integráció Hollandiában.* Budapest: Osiris, 2021.

De auteur Tibor Bérczes (1956) is geen onbekende figuur in de Hongaarse neerlandistiek. Hij doceert aan de Károli Gáspár Gereformeerde Universiteit in Boedapest, maar is vooral bekend als (literaire) vertaler. Hij vertaalde in het Hongaars verhalen van Maarten 't Hart (in 1986), *De Avonden* van Gerard Reve (in 1998), *Correct* van Herman Vuijsje (in 2008), *De plaag* van David van Reybrouck (in 2010), *Darwin in de supermarkt* van Mark Nelissen (in 2012), *Stedenbouw en burgerlijke vrijheid* van Michiel Wagenaar (in 2012), *In het begin was er niemand* van Mineke Schipper (in 2012), *Dier, boven dier* van Frank Westerman (in 2014), *Kameraad baron* van Jaap Scholten (in 2014), *Ouder worden zonder het te zijn* van Rudi Westendorp (in 2016), *De levens van Jan Six* van Geert Mak (in 2019), *Vergelding* van Jan Brokken (in 2019) en *Grand Hotel Europa* van Ilja Leonard Pfeijffer (in 2021).

Bérczes is ook als auteur zeer productief. Hij schrijft vooral over onderwerpen die een maatschappelijke actualiteit hebben. Hij schreef over Nederlanders die in Hongarije wonen (*Minden csak az első nap szokatlan*) in 2010, over het Nederlandse voetbal (*A holland foci*) in 2016, over het vraagstuk euthanasie (*Élni és élni hagyni*) in 2016 (*A halál életkérdés*) en in 2020.

In zijn boek uit 2021 schrijft hij over het vraagstuk migratie en integratie in Nederland. De titel *Nem kell félnetek jó lesz* (Je hoeft niet bang te zijn het komt goed / Het is niet nodig je kunt beter bang zijn) is een bekend citaat uit de Hongaarse geschiedenis dat voor tweërlei uitleg vatbaar is.

Tijdens een samenzwering tegen de meest ongeliefde Hongaarse koningin Gertrudis, de eerste echtgenote van koning Andreas II (1205–1235), in 1213, wilden de samenzweerders ook de aartsbisschop van Esztergom, János betrekken bij het complot. János schreef als antwoord een brief zonder interpunctie die de Hongaarse geschiedenis inging als de meest onduidelijke brief ooit. Je kon de tekst namelijk aan de ene kant begrijpen als protest tegen de samenzwering, maar ook als goedkeuring van de aanslag op de koningin, afhankelijk van de komma's, die je zou kunnen zetten in de zin. Maar omdat in de zin van János met opzet geen komma's waren gezet, was het totaal niet helder, wat hij bedoelde. De eerste manier om de zin te interpreteren was: 'Je moet de koningin niet doden, het is beter voor jullie om beducht te zijn, ook al is iedereen ervoor ik ben er tegen.' János keurt dus de aanslag af. De tweede manier van interpretatie was ongeveer als volgt: 'Het zal goed zijn de koningin te doden, je hoeft niet bang te zijn, als iedereen ervoor is, ben ik het ook.' Volgens deze versie keurt János de aanslag goed. Maar omdat de tekst in de brief geen interpunctie had, kon je de tekst op beide manieren interpreteren. Koningin Gertrudis werd uiteindelijk op 28 september 1213 vermoord, de samenzweerders werden ontdekt en door de koning bestraft, behalve aartsbisschop János die zich op de bewuste brief beriep en daarom vrijgesproken werd. Voor de Hongaarse lezer is dus in de titel de twijfel meteen al ingebakken. Het verhaal van de samenzwering werd in het historische drama *Bánk bán* door de 19de-eeuwse Hongaarse schrijver József Katona beschreven. Later werd het drama als opera van Ferenc Erkel enorm populair.

De lezer die het nieuwe boek van Bérczes ter hand neemt, denkt in eerste instantie, op basis van de ondertitel (Immigratie en integratie in Nederland) dat het om een (populair) wetenschappelijke monografie gaat. Pas als je de inhoudsopgave bekijkt wordt het duidelijk dat dit niet het geval is. Het is eigenlijk een interviewbundel die soms wordt onderbroken door korte teksten van de auteur, die bij de interviews passen. Na de inleiding en een tekst met een overzicht van de Nederlandse politieke partijen en hun immigratiepolitiek komen de eerste interviews met Frits Bolkestein en Floris Vermeulen. Hierna volgt een korte tekst (van vijf pagina's) over de segregatie in de Nederlandse steden en weer een reeks interessante interviews met Martin Kuitenbouwer, Gideon Bolt, Jaco Dagevos en Marco Pastors. Hierna volgt een korte uiteenzetting over de Marokkanen in Nederland (weer in vijf pagina's) en dan twee boeiende interviews met Khalid Boudou en Hafida Amajoud. Hierna komt een korte uitleg van Bérczes over de zwarte en witte scholen in Nederland en leuke interviews met Caroline

van Aken, Margalith Kleijwegt en Hans Laan. Na een korte studie (weer van vijf pagina's) over de kwestie criminaliteit en allochtonen, volgt een interview met Hans Werdmölder. De volgende tekst van Bérczes over de 'generatie van de zestigers' en hun kijk op de integratieproblematiek is de kortste tekst van de auteur, het is maar één pagina lang, waarop drie interessante interviews volgen met Geert Mak, Herman Vuijsje en Berbel Ninck Blok.

Uit de interviews worden zowel de positieve als de negatieve kanten van de migratie in Nederland duidelijk, waarbij de lezer zelf maar moet kiezen welke de doorslag geven. De auteur deelt deze tweeslachtigheid van de resultaten van de migratie en dat komt in de titel tot uitdrukking. Hoef je echt niet bang te zijn? Of liever wel? De twijfel blijft.

Al met al is het boek een interessant geheel dat voor de Hongaarse lezer inzicht geeft in de Nederlandse immigratie- en integratiepolitiek, belicht vanuit verschillende perspectieven. Migratie is een zeer actueel onderwerp dat het hele continent, zelfs de hele wereld bezighoudt. Het boek van Bérczes helpt de Hongaarse lezer de Nederlandse migratiegeschiedenis en de Nederlandse integratiepolitiek beter te begrijpen en is daarom zeker het lezen waard.